

Nr 901

Av fru **Skantz m. fl.**, om ersättning från den allmänna försäkringen för behandling av missbildningar i ansiktet.

(Lika lydande med motion nr 769 i Första kammaren)

Såväl de medfödda (ex. harskår och gomspalta) som de förvärvade (ex. genom sjukdom eller olycksfall) ansiktsmissbildningarna hos barn och ungdom stör den normala fysiska och inte så sällan också den psykiska utvecklingen, vilket vanligen innebär en gradvis förvärrad missbildning. Ju tidigare i utvecklingen en missbildning uppkommer, ju gravare blir denna i vuxen ålder. Missbildningen och dess följder — ett mer eller mindre (understundom i förening med talsvårigheter) vanställt ansikte, som icke kan döljas av klädesplagg — kräver i regel en långvarig och omfattande behandling av ett flertal medicinska och odontologiska experter (plastikkirurg, foniater, käkortoped och käkprotetiker). Därvid är en långsiktig planering av behandlingen en tvingande nödvändighet, vilket med eftertryck framfördes i betänkandet om regionsjukvården (SOU 1958:26 s. 107—111). Sålunda beslöt riksdagen 1960 (prop. 1960:159) att tillstyrka att käkcentraler för behandling av »komplicerade käk- och ansiktsfrakturer, käkställningsanomalier, läpp-, käk- och gomdefekter och rekonstruktioner inom ansikte och käkar» inrättades vid varje regionsjukhus. Till dessa käkcentraler skulle knytas högt kvalificerad odontologisk expertis inom områdena käkortopedi och käkprotetik. Det är således fråga om käk-skadevård, icke om tandvård i vanlig bemärkelse. Sålunda inrättades vid allmänna sjukhuset i Malmö en käkcentral, som varit i arbete sedan februari 1961, fungerande som regionvårdsklinik för Lund—Malmö-regionen.

Det föds årligen 185—200 barn i vårt land med missbildning av typen harskår och gomspalta. Antalet barn med genom sjukdom och/eller olycksfall förvärvade missbildningar kan omöjligen anges av flera skäl, bl. a. svårigheten att i tidig ålder ställa riktig diagnos, men torde på basis av frekvensen inom Lund—Malmö-regionen uppgå till ca 100 per år.

Behandlingen eller rehabiliteringen av medfödda och förvärvade missbildningar syftar till att återställa vad naturen misslyckats med och vad skadan åstadkommit. Detta innebär i flertalet fall plastikkirurgiska operationer i såväl skelett som mjukdelar med varierande tid för sjukhusvistelse. I regel följer långvariga polikliniska behandlingar med eller utan sjukskrivning vid käkcentralen. För en optimal rehabilitering kräves ett kontinuer-

ligt lagarbete mellan käkcentralen och olika kliniker, där ansvaret för behandlingen av den enskilde patienten likformigt fördelar sig på de olika specialisterna. I vissa fall måste plastikkirurgens rekonstruktioner kompletteras med proteser av skilda slag, som ersätter defekter i gom, öga, öra, näsa, käkben och tandgård.

Så länge patienten är inlagd på sjukhus har denne inte några direkta utgifter men väl i samband med den polikliniska behandlingen, som med få undantag äger rum vid käkcentralen. Kostnaden för den polikliniska behandlingen måste praktiskt taget helt bestridas av patienten då bestämmelserna om ersättning för tandläkarvård enligt lagen om allmän försäkring i regel icke omfattar ersättning för återbesök. Ej heller erhåller patienten ersättning för de speciella undersökningar som företages vid tandläkarhögskolornas röntgenavdelning av skalle, underkäke, käkleder, näsans bihålor och ansiktsskelettet i övrigt.

I många fall avslutas ett mångårigt rehabiliteringsarbete med en rekonstruktion av tuggapparaten, som med tillämpning av folktandvårdens taxor uppgår till en kostnad av 1 500—2 000 kronor. Av detta belopp kan patienten i gynnsamma fall återfå 54 kronor. Kan en missbildning förklaras sammanhånga med ett olyckstillfälle, finns möjlighet att få större delen av kostnaden täckt genom försäkring, men det förutsätter antingen att barnet är försäkrat eller att skadeståndsvederlag utdömts genom domstol.

Därest en leg. läkare placerades vid käkcentral och tandläkarhögskola för utställande av läkarvårdskvitto, skulle patienten erhålla väsentligt större ersättning från försäkringskassan än vad som nu är möjligt. Förhållandet är fullt i analogi med vad som tidigare gällde vid utskrivning av antibiotika (penicillin, streptomycin etc.), d. v. s. patienten erhöll läkemedelsrabatt endast under förutsättning att receptet utställdes av leg. läkare.

Sammanfattande torde kunna sägas att patienter med medfödda eller förvärvade missbildningar inom ansiktet bör ha samma möjligheter till ersättning med stöd av lagen om allmän försäkring vare sig behandlingen meddelas av läkare eller tandläkare. Det kan uppenbarligen icke ha varit avsikten att inrättandet av käkcentraler och tandläkarhögskolor med högt specialiserad käkskadevård skulle resultera i en inskränkning i försäkringsförmånerna. Vi vill således förorda att vid sådan vård för vilken redogjorts i det föregående ersättning skall utgå med stöd av lagen om allmän försäkring i avsevärt vidgad omfattning. I enlighet med det tidigare anförda bör ersättning utgå för behandling av medfödda och förvärvade ansikts- och käkmissbildningar som meddelats av specialisttandläkare vid käkcentral, centraltandpoliklinik och tandläkarhögskola. Vidare bör ersättning utgå för röntgenundersökning av nämnda sjukdomstillstånd, där undersökningen utförts av specialisttandläkare i odontologisk röntgendiagnostik. Likaledes bör ersättning för utgifter för protetisk behandling av sjukdomstillstånden utgå.

Vi hemställer,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att i enlighet med vad som anförts i motionen bestämmelser utfärdas om vidgad rätt för försäkrad enligt lagen om allmän försäkring till ersättning med stöd av lagen vid behandling av medfödda och förvärvade ansikts- och käkmissbildningar.

Stockholm den 28 januari 1969

Anna-Greta Skantz (s)

Doris Håvik (s)

Sven Hammarberg (s)

Nr 902

Av fru **Skantz m. fl.**, om en allmän översyn av lagen om allmän försäkring.

(Lika lydande med motion nr 783 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1969

Anna-Greta Skantz (s)

Doris Håvik (s)

Sven Hammarberg (s)

Sven Mellqvist (s)

Nr 903

Av herrar **Sundkvist** och **Magnusson** i Nennesholm, om en allmän arbetslöshets- eller sysselsättningsförsäkring.

(Lika lydande med motion nr 782 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1969

Tage Sundkvist (cp)

Arne Magnusson (cp)
i Nennesholm